

บทที่ 3

ข้อมูลพื้นฐานรายจังหวัด และสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่

3.1 จังหวัดนราธิวาส¹

นราธิวาส เดิมชื่อ มะนาลอ ตั้งอยู่บนฝั่งทะเลด้านตะวันออกของแหลมมลายู มีพื้นที่ 4,475.43 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 1,149 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 757,397 คน (กรมการปกครอง, 2555) โดยร้อยละ 83 ของจำนวนประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 16.45 นับถือศาสนาพุทธ

ทิศเหนือ	จดกับ	จังหวัดปัตตานี และอำเภอไทย
ทิศใต้	จดกับ	อำเภอไทย และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	จดกับ	ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	จดกับ	จังหวัดยะลา

3.1.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ

พื้นที่ประมาณ 2 ใน 3 ของจังหวัดนราธิวาสเป็นป่าและภูเขา โดยทางทิศตะวันตกเฉียงใต้มีแนวภูเขาหนาแน่นของเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งเป็นพรมแดนธรรมชาติกั้นระหว่างประเทศไทยและมาเลเซีย พื้นที่มีความลาดเอียงจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก และเป็นพื้นที่ราบบริเวณอำเภอไทย และลุ่มแม่น้ำสำคัญ 4 สาย คือ แม่น้ำสายบุรี แม่น้ำบางนรา แม่น้ำตากใบ และแม่น้ำโกลก นอกจากนี้พื้นที่ประมาณ 361,860 ไร่ประสบปัญหาการเป็นพื้นที่พรุที่ใช้ประโยชน์ได้น้อย

ภูมิอากาศ

จังหวัดนราธิวาสตั้งอยู่ในพื้นที่มรสุมเขตร้อน ทำให้สภาพภูมิอากาศของนราธิวาสมีเพียง 2 ฤดู คือ 1) ฤดูฝน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาความชื้นมาจากทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียเข้ามา และช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาความชื้นจากอ่าวไทย ทำให้ทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวนราธิวาสมีฝนตกชุกตลอดทุกเดือน และ 2) ฤดูร้อน ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งได้รับ

¹ ตัดทอนและเรียบเรียงจาก กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดนราธิวาส. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดนราธิวาส. (2554)

อิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นลมร้อนพัดมาจากทะเลจีนใต้ ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าว นราธิวาสมีอากาศร้อนขึ้น

3.1.2 การปกครอง

จังหวัดนราธิวาส แบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 13 อำเภอ 77 ตำบล 590 หมู่บ้าน โดยจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- 2) รูปแบบเทศบาล ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 14 เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลเมือง 3 แห่ง และเทศบาลตำบลจำนวน 11 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 74 แห่ง

3.1.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดนราธิวาส ยังขึ้นอยู่กับผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลัก โดยอาชีพหลักคือ การทำสวนยางพารา สวนมะพร้าวและผลไม้ การทำนา การประมง และการเลี้ยงสัตว์ ในขณะที่รายได้ในลำดับรองลงมาของจังหวัดนราธิวาสคือ การค้าขายและการบริการ

3.2 จังหวัดปัตตานี²

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลตะวันออกของแหลมมลายู มีพื้นที่ 2,109 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 1,055 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 671,615 คน (กรมการปกครอง, 2555) โดยร้อยละ 87.60 ของจำนวนประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 12.39 นับถือศาสนาพุทธ (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี, 2553 อ้างในสำนักงานจังหวัดปัตตานี, 2554)

ทิศเหนือ	จดกับ	จังหวัดสงขลา
ทิศใต้	จดกับ	จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	จดกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	จดกับ	จังหวัดยะลา

3.2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ

² ดัดทอนและเรียบเรียงจาก กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดปัตตานี. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดปัตตานี. (2554)

พื้นที่ของจังหวัดปัตตานีสามารถแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล ทางตอนเหนือและทางตะวันออกของจังหวัด ในขณะที่บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัดเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำปัตตานีไหลผ่าน เหมาะสมในการเกษตรกรรม และพื้นที่ส่วนน้อยทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะป้อ และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรีเป็นพื้นที่ภูเขา

ภูมิอากาศ

จังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในพื้นที่มรสุมเขตร้อน ทำให้สภาพภูมิอากาศของปัตตานีมีเพียง 2 ฤดู คือ 1) ฤดูฝน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาความชื้นมาจากทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียเข้ามา และช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาความชื้นจากอ่าวไทย ทำให้ทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวปัตตานีมีฝนตกชุกตลอดทุกเดือน และ 2) ฤดูร้อน ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นลมร้อนพัดมาจากทะเลจีนใต้ ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าว ปัตตานีมีอากาศร้อนขึ้น

3.2.2 การปกครอง

จังหวัดปัตตานี แบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 12 อำเภอ 115 ตำบล 642 หมู่บ้าน โดยจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- 2) รูปแบบเทศบาล ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 12 เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่ง และเทศบาลตำบลจำนวน 11 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 101 แห่ง

3.2.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่มาจากการประมง และการเกษตรกรรมโดยมียางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญอันดับหนึ่ง การทำนาข้าว การทำสวนผลไม้และมะพร้าว ในขณะที่รายได้ในลำดับรองลงมาของจังหวัดปัตตานีคือ การค้าขายและการบริการ

3.3 จังหวัดยะลา³

คำว่า ยะลา มาจากภาษาพื้นเมืองเดิมว่า ยาลอ ตั้งอยู่ทางใต้เป็นจังหวัดสุดท้ายของพื้นที่ประเทศไทยทางตอนใต้ มีพื้นที่ 4,520 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 1,084

³ ตัดทอนและเรียบเรียงจากสำนักงานจังหวัดยะลา. รายงานประจำปีจังหวัดยะลา 2554. (2554)

กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 500,814 คน (กรมการปกครอง, 2555) โดยร้อยละ 79.60 ของจำนวนประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 20.16 นับถือศาสนาพุทธ

ทิศเหนือ	จดกับ	จังหวัดปัตตานี และจังหวัดสงขลา
ทิศใต้	จดกับ	ประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	จดกับ	จังหวัดนราธิวาส และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	จดกับ	จังหวัดสงขลา และประเทศมาเลเซีย

3.3.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ

พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะเป็นภูเขา เนินเขาและหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีเทือกเขาที่สำคัญอยู่ 2 เทือกเขา คือ เทือกเขาสันกาลาคีรี เริ่มจากอำเภอเบตง เป็นแนวยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทย กับประเทศมาเลเซียและเทือกเขาปิไล ซึ่งเป็นเทือกเขาอยู่ภายในจังหวัด และมีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรี ซึ่งเป็นแม่น้ำสายสำคัญของจังหวัดยะลา (กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร, สำนักงานจังหวัดยะลา)

ภูมิอากาศ

จังหวัดยะลาตั้งอยู่ในพื้นที่มรสุมเขตร้อน ทำให้สภาพภูมิอากาศของยะลามีเพียง 2 ฤดู คือ 1) ฤดูฝน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาความชื้นมาจากทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียเข้ามา และช่วงเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนมกราคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาความชื้นจากอ่าวไทย ทำให้ทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวยะลามีฝนตกชุกตลอดทุกเดือนโดยเฉพาะช่วงเดือนตุลาคม – พฤศจิกายน และ 2) ฤดูร้อน ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนพฤษภาคม ซึ่งได้รับอิทธิพลจากลมตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นลมร้อนพัดมาจากทะเลจีนใต้ ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวยะลามีอากาศร้อนขึ้น

3.3.2 การปกครอง

จังหวัดยะลา แบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 8 อำเภอ 58 ตำบล 379 หมู่บ้าน โดยจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- 2) รูปแบบเทศบาล ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 11 เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง และเทศบาลตำบลจำนวน 9 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 52 แห่ง

3.3.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับสาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ โดยอาชีพหลักคือ การทำสวนยางพารา การทำสวนผลไม้ และการเลี้ยงสัตว์ ในขณะที่รายได้ในลำดับรองลงมาของจังหวัดยะลา คือ รายได้จากการท่องเที่ยว

3.4 จังหวัดสงขลา⁴

คำว่า สงขลา สันนิษฐานว่าเพี้ยนมาจากคำว่า สิงหลา หรือสิงขร ตั้งอยู่ทางตอนใต้ฝั่งตะวันออกของประเทศไทย มีพื้นที่ 7,393,889 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 950 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 1,378,574 คน (กรมการปกครอง, 2555) โดยร้อยละ 67.71 ของจำนวนประชากรนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 31.98 นับถือศาสนาอิสลาม (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน)

ทิศเหนือ	จดกับ	จังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดพัทลุง
ทิศใต้	จดกับ	จังหวัดยะลา จังหวัดปัตตานี และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันออก	จดกับ	ทะเลอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	จดกับ	จังหวัดพัทลุง และจังหวัดสตูล

3.4.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ

พื้นที่ทางตอนเหนือของจังหวัดสงขลาเป็นคาบสมุทรแคบและยาวยื่นลงมาทางใต้ เรียกว่า คาบสมุทรสทิงพระ และพื้นที่ส่วนที่เป็นแผ่นดินรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางตอนใต้ โดยแผ่นดินทั้งสองส่วนเชื่อมต่อกันโดยสะพานติณสูลานนท์ ทั้งนี้พื้นที่ทางทิศเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ทิศตะวันออกเป็นที่ราบริมทะเล ทิศใต้และทิศตะวันตกเป็นภูเขาและที่ราบสูง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารที่สำคัญ

ภูมิอากาศ

จังหวัดสงขลาตั้งอยู่ในพื้นที่มรสุมเขตร้อน ทำให้สภาพภูมิอากาศของสงขลา มีเพียง 2 ฤดู คือ 1) ฤดูฝน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ พัดพาความชื้นมาจากทะเลอันดามันและมหาสมุทรอินเดียเข้ามา และช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ซึ่งรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาความชื้นจากอ่าวไทย ทำให้ทั้งสองช่วงเวลาดังกล่าวสงขลา มีฝนตกชุกตลอดทุกเดือน และ 2) ฤดูร้อน ซึ่งอยู่ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนกรกฎาคม

⁴ รวบรวมและเรียบเรียงจาก สำนักงานจังหวัดสงขลา. ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสงขลา. และสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน. ข้อมูลจังหวัดสงขลา.

ซึ่งเป็นช่วงว่างเว้นจากลมมรสุม โดยช่วงฤดูร้อนจะเริ่มตั้งแต่หลังจากหมดมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะมีอุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน แต่อากาศจะไม่ร้อนมากนักเนื่องจาก ตั้งอยู่ใกล้ทะเล

3.4.2 การปกครอง

จังหวัดสงขลา แบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 16 อำเภอ 127 ตำบล 1,023 หมู่บ้าน โดยจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- 2) รูปแบบเทศบาล ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 34 เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลนคร 2 แห่ง เทศบาลเมือง 7 แห่ง และเทศบาลตำบลจำนวน 25 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 106 แห่ง

3.4.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างหลักของจังหวัดสงขลาขึ้นอยู่กับสาขาอุตสาหกรรม สาขาเกษตร สาขาประมงและสาขาขนส่ง ขยายปลีกเป็นสำคัญ โดยมีปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ คือ ยางพารา อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และผลิตภัณฑ์แปรรูปอาหารทะเล นอกจากนี้ยังมีฐานะเป็นเมืองพาณิชย์ชายแดนทำให้การบริการและการท่องเที่ยว รวมถึงการขนส่งและขยายปลีก สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดได้มากเป็นสาขาต้นเช่นเดียวกัน

3.5 จังหวัดสตูล⁵

จังหวัดสตูล เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย ทางชายฝั่งทะเลอันดามัน คำว่า “สตูล” มาจากคำภาษามลายูว่า “สโตย” จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดสุดเขตแดนใต้ของประเทศไทยทางชายฝั่งทะเลอันดามัน ซึ่งเป็นชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันตก มีพื้นที่ 2,807.522 ตารางกิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ประมาณ 973 กิโลเมตร มีประชากรทั้งสิ้น 305,879 คน (กรมการปกครอง, 2555) โดยร้อยละ 74.10 ของจำนวนประชากรนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 25.81 นับถือศาสนาอิสลาม (สำนักงานจังหวัดสตูล)

ทิศเหนือ	จดกับ	จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดตรัง
ทิศใต้	จดกับ	ประเทศมาเลเซีย

⁵ รวบรวมและเรียบเรียงจาก สำนักงานจังหวัดสตูล, ข้อมูลทั่วไปจังหวัดสตูล, และสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน, ข้อมูลจังหวัดสตูล.

ทิศตะวันออก	จดกับ	จังหวัดสงขลา และประเทศมาเลเซีย
ทิศตะวันตก	จดกับ	ทะเลอันดามัน

3.5.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

ภูมิประเทศ

พื้นที่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกของจังหวัดสตูลเป็นเนินเขาและภูเขาสูง ประกอบด้วยภูเขา มากมายสลับซับซ้อนโดยมีทิวเขานครศรีธรรมราชแบ่งเขตจังหวัดสตูลกับจังหวัดสงขลา และทิวเขาสันกาลาคีรีแบ่งเขตประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย แล้วพื้นที่จึงค่อยๆ ลาดเอียงลงสู่ทะเลด้านตะวันตก และทิศใต้มีที่ราบแคบๆ ขนานไปกับชายฝั่งทะเล ถัดจากที่ราบลงไปเป็นป่าชายเลน นอกจากนี้จังหวัดสตูลเป็นจังหวัดที่มีลำน้ำสายสั้นๆ ไหลผ่าน และภูเขาน้อยใหญ่อยู่กระจัดกระจายในตอนล่างและชายฝั่งตะวันตก ภูเขาที่สำคัญได้แก่ เขาจีน เขาบารัง เขาหัวกาหมิง เขาใหญ่ เขาทะนนาน เขาควนกาหลง และเขาโต๊ะพญาวัง

ภูมิอากาศ

จังหวัดสตูล ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดจากประเทศจีนลงมาปกคลุมประเทศไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ลักษณะภูมิอากาศเป็นแบบร้อนชื้นมี 2 ฤดู ได้แก่ฤดูฝน ช่วงระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม และฝนตกชุกในระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนพฤศจิกายน ฤดูร้อนมีเพียง 4 เดือน เดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน

3.5.2 การปกครอง

จังหวัดสงขลา แบ่งการปกครองภูมิภาคเป็น 7 อำเภอ 36 ตำบล 279 หมู่บ้าน โดยจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น 3 รูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- 2) รูปแบบเทศบาล ปัจจุบันมีทั้งสิ้น 34 เทศบาล แบ่งเป็นเทศบาลเมือง 1 แห่งและเทศบาลตำบลจำนวน 6 แห่ง
- 3) รูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 34 แห่ง

3.5.3 สภาพทางเศรษฐกิจ

โครงสร้างทางเศรษฐกิจหลักของจังหวัดสตูล ขึ้นอยู่กับการเกษตรกรรม ทั้งนี้พื้นที่ร้อยละ 33.96 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยมียางพารา ข้าว ปาล์มน้ำมัน และไม้ผลเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนี้กิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญอีกประเภทที่สร้างรายได้ให้กับจังหวัดสตูลคือ การประมง การอุตสาหกรรม การพาณิชย์ และการท่องเที่ยว

3.6 ภาพรวมศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน⁶

3.6.1 ด้านเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนมีสาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาการผลิตหลักที่ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรม การขายส่ง-ขายปลีก สาขาการบริหารราชการและป้องกันประเทศฯ สาขาบริการอสังหาริมทรัพย์ และสาขาการศึกษา โดยในขนาดเศรษฐกิจของกลุ่มใหญ่เป็นอันดับ 2 ของภาคใต้ รองจากกลุ่มจังหวัดภาคใต้่าวไทย เมื่อพิจารณาจากผลิตภัณฑ์มวลรวมกลุ่มจังหวัด

ในด้านบริการและการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนพบว่า มีรายได้การท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวมาเลเซีย และสิงคโปร์เป็นกลุ่มหลัก แต่ก็มีอัตราการเพิ่มจำนวนของนักท่องเที่ยวจากจีน เกาหลี รัสเซีย และเยอรมันเพิ่มขึ้น ทั้งนี้จำนวนนักท่องเที่ยวมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมตามสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่เป็นสำคัญ

ในขณะที่สถานการณ์แรงงานและการจ้างงานมีความตึงตัวจากปัญหาขาดแคลนแรงงานในทุกภาคธุรกิจ โดยเฉพาะแรงงานระดับปฏิบัติการ ทั้งนี้สัดส่วนการมีงานทำในพื้นที่กลุ่มจังหวัดพบว่ามีการทำงานด้านเกษตรสูงสุด รองลงมาคือด้านการค้า การบริการ และอุตสาหกรรม

3.6.2 ด้านสังคม

ประชากรในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน มีคุณภาพการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาด้านศาสนาขาดความรู้ทักษะด้านอาชีพ จึงมีปัญหารว่างงานสูงเมื่อจบการศึกษาในด้านสาธารณสุขและบริการทางการแพทย์ซึ่งชีวิตจากอัตราการตายของมารดาและทารก มีแนวโน้มลดลงแต่ยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยของภาคและประเทศ และปัจจุบันมีผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการขาดผู้นำครอบครัวที่เป็นหลักในหารประกอบอาชีพหารายได้ ภาวะการเป็นหม้าย และเด็กกำพร้า

3.6.3 ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่มีเนื้อที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่คดีการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมายลดลง แต่ยังมีภาวะเสี่ยงต่อการถูกบุกรุกในระดับสูง ในด้านการใช้ที่ดินยังประสบปัญหาความเสื่อมโทรมของดินจากการใช้ที่ดินผิดประเภทและการชะล้างพังทลายของดิน นอกจากนี้ยังประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งในบางพื้นที่เนื่องจากไม่มีแหล่งต้นน้ำ ฝนทิ้งช่วง และการขาดการบริหารจัดการที่ดี ในขณะที่

⁶ คัดยอกจากสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน (สงขลา สตูล ยะลา ปัตตานี นราธิวาส), 2556.

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับผลกระทบจากทั้งสภาพตามธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ โดยพบว่าแนวปะการังและแหล่งหญ้าทะเลลดน้อยลง นอกจากนี้ปริมาณพะยูนและโลมาอิรวดีในพื้นที่ลดน้อยลงโดยมีสาเหตุหลักจากการติดเครื่องมือประมง

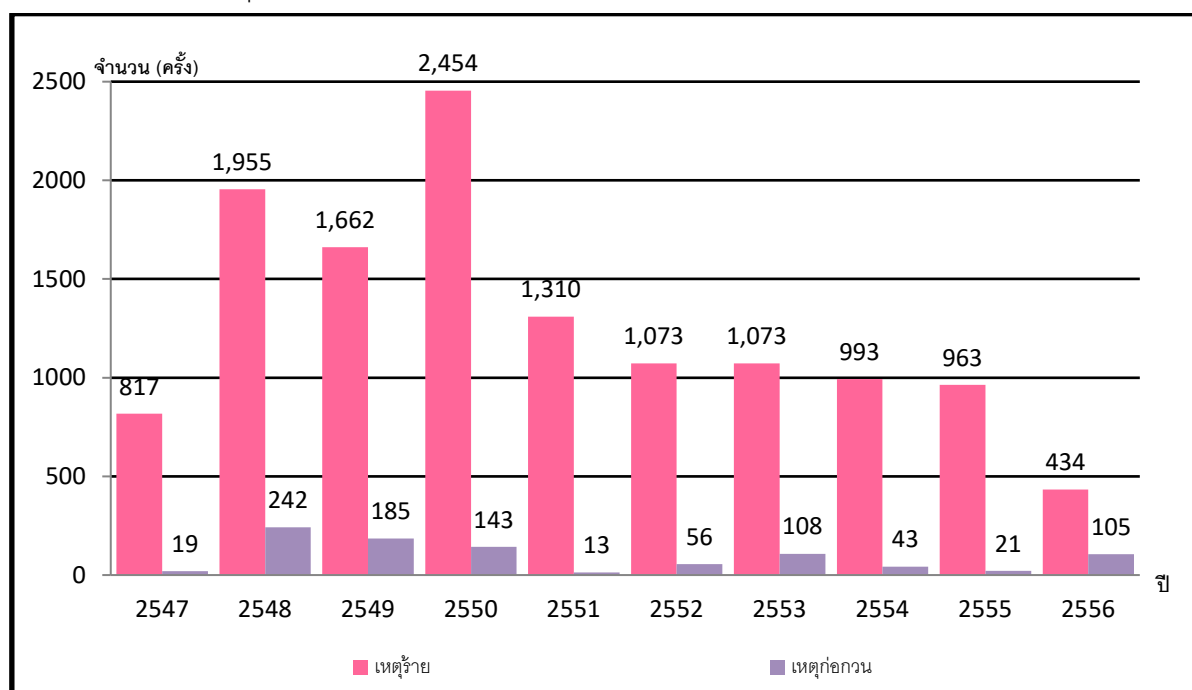
สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ยังต้องเผชิญกับปัญหาคุณภาพแหล่งน้ำจากน้ำทิ้งภาคครัวเรือน อุตสาหกรรม และภาคเกษตรกรรม ขยะมูลฝอยที่มีสถานที่กำจัดอย่างถูกต้องหลักสุขาภิบาลไม่เพียงพอ นอกจากนี้ในด้านคุณภาพอากาศและเสียงอยู่ในเกณฑ์ปกติ ยกเว้นในบางช่วงที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาหมอกควันจากการเกิดไฟไหม้ป่าในประเทศอินโดนีเซีย

3.7 สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้

จากเหตุการณ์การปล้นอาวุธปืนของราชการที่ค่ายกองพันทหารพัฒนา อำเภอเจาะไอร้อง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2547 เหตุการณ์ที่มีผู้เสียชีวิตหรือบาดเจ็บ จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 ที่ทำให้มีผู้เสียชีวิต 108 ราย ก่อนเกิดเหตุการณ์สลายการชุมนุมที่ สกอ. ตากใบ จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2547 ที่ทำให้มีผู้เสียชีวิตอีก 84 ศพ (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2547) อาจถือเป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงอย่างเปิดเผยต่อเนื่องในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้จนกระทั่งปัจจุบัน

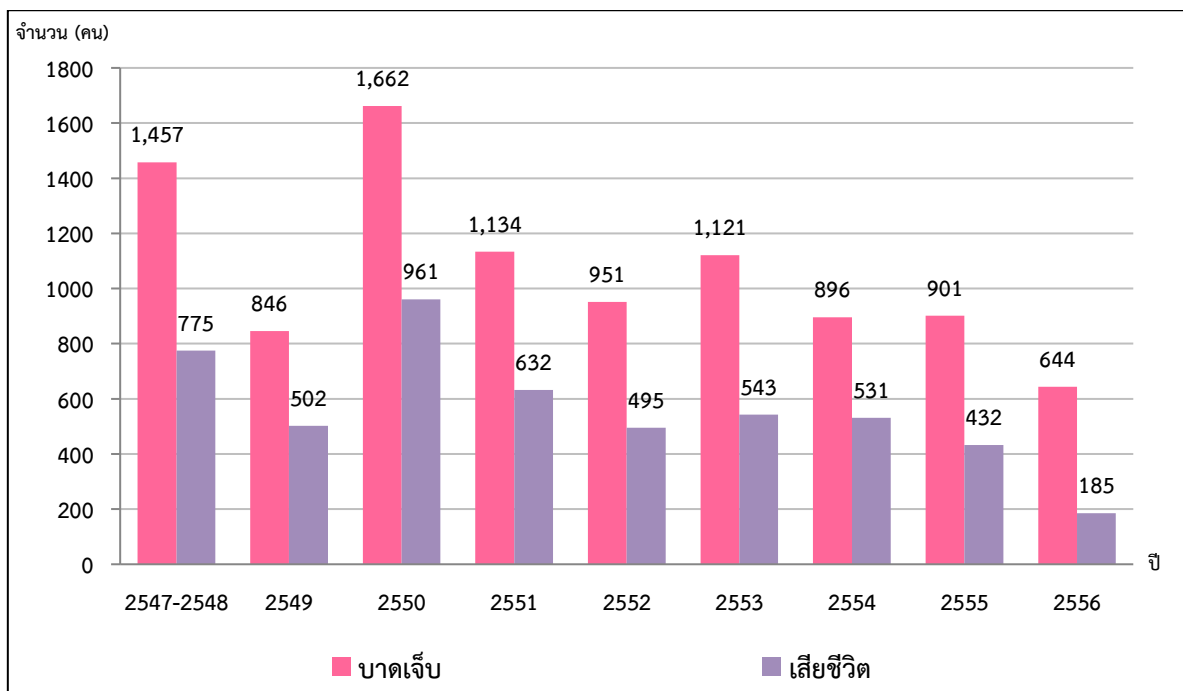
จากรายงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ. รมน.) ภาค 4 ส่วนหน้า ได้สรุปสถิติการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนใต้ปี 2547 – 2556 ดังแสดงในภาพที่ 3.7-1 และ 3.7-2

ภาพที่ 3.7-1 สถิติเหตุการณ์ก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนใต้ปี 2547 – 2556

ที่มา : กอ. รมน. ภาคที่ 4

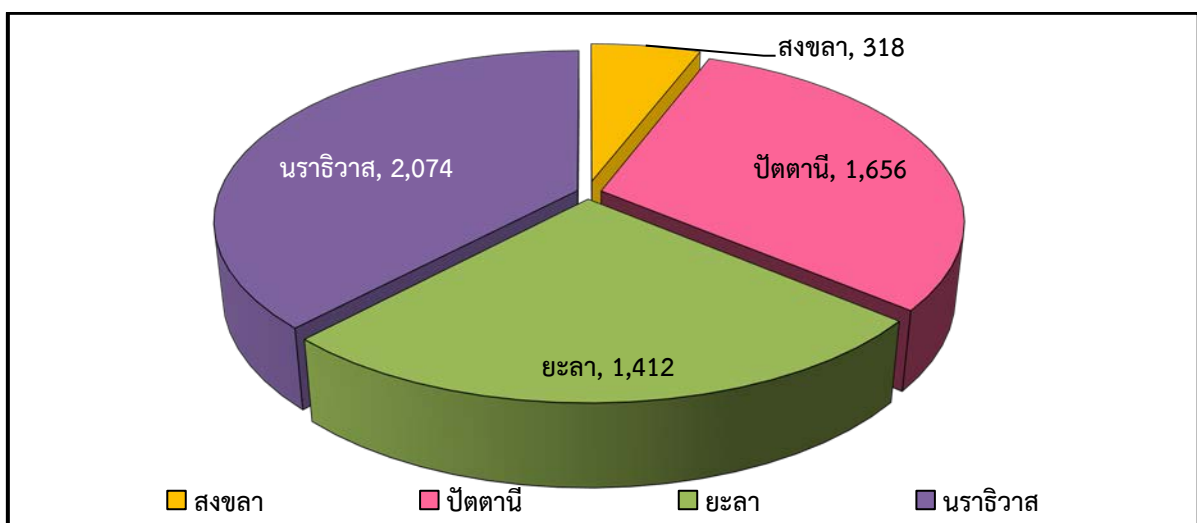
ภาพที่ 3.7-2 สถิติผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจากการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนใต้ปี 2547 – 2556

ที่มา : กอ. รমন. ภาคที่ 4

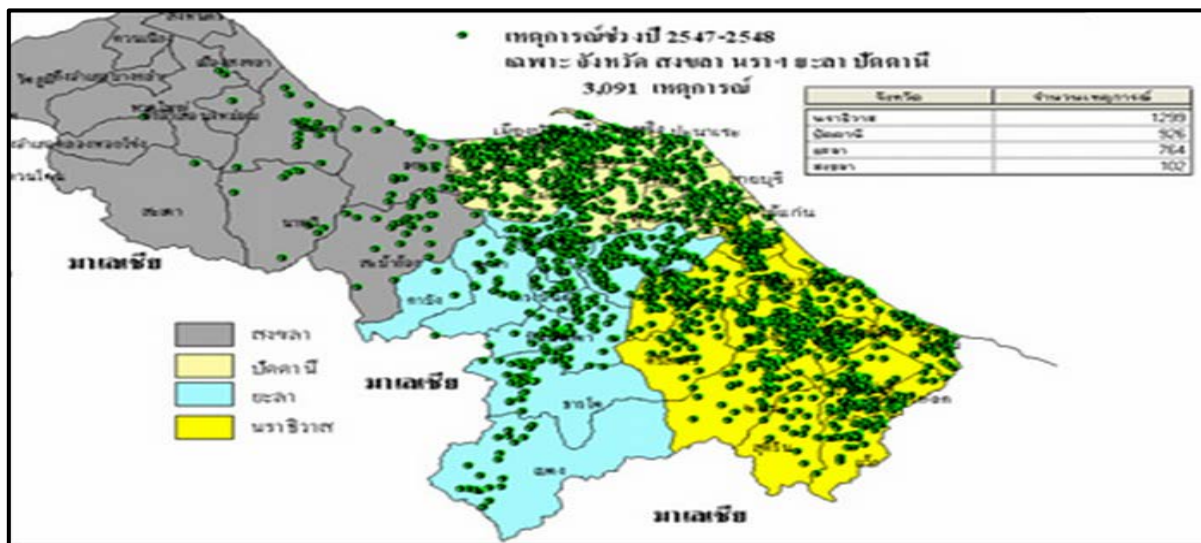
ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบจำแนกตามพื้นที่พบว่า ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี และวัฒนา สุกัณศีล (2549) ได้รวบรวมสถิติเหตุการณ์ความรุนแรงในจังหวัดชายแดนใต้ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 – สิงหาคม 2549 โดยมีรายละเอียดดังแสดงในภาพที่ 3.7-3 – 3.7-5

ภาพที่ 3.7-3 จำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้จำแนกรายจังหวัดระหว่างเดือนมกราคม 2547 – สิงหาคม 2549

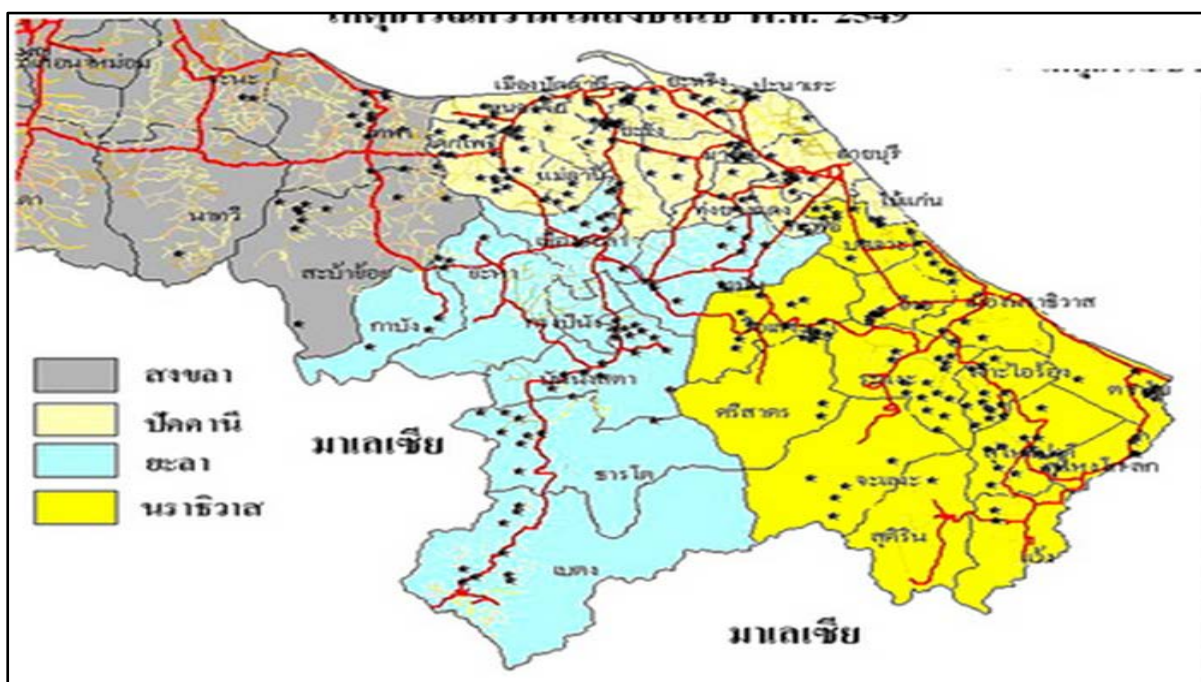
ที่มา : ศรีสมภพ จิตรภิรมย์ศรี และวัฒนา สุกัณศีล (2549)

ภาพที่ 3.7-4 พื้นที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา และปัตตานี ปี 2547 – 2548

ที่มา : ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และวัฒนา สุกกันต์ (2549)

ภาพที่ 3.7-5 พื้นที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดสงขลา นราธิวาส ยะลา และปัตตานี ปี 2549

ที่มา : ศรีสมภพ จิตร์ภิรมย์ศรี และวัฒนา สุกกันต์ (2549)

อย่างไรก็ตามตั้งแต่ปี 2550 – 2555 ไม่พบการรวบรวมสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบที่จำแนกรายจังหวัดในช่วงเวลาดังกล่าว แต่พบสถิติจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ล่าสุดตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึงวันที่ 18 สิงหาคม 2556 จำแนกรายจังหวัด ดังแสดงในตารางที่ 3.7-1

ตารางที่ 3.7-1 จำนวนเหตุการณ์ ผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บจากเหตุการณ์ความไม่สงบ จำแนกรายจังหวัด
ระหว่างวันที่ 1 มกราคม – 18 สิงหาคม 2556

	เหตุการณ์ ความไม่สงบ	ผู้เสียชีวิต			ผู้บาดเจ็บ		
		รวม	ประชาชน	เจ้าหน้าที่รัฐ	รวม	ประชาชน	เจ้าหน้าที่รัฐ
นราธิวาส	431	82	38	44	194	77	117
ปัตตานี	335	89	39	50	168	75	93
ยะลา	257	54	21	33	172	37	135
สงขลา (4 อำเภอ)	46	1	-	1	16	8	8

ที่มา : ดัดแปลงจากทีมข่าวอิศรา, 2556

ทั้งนี้จากตัวเลขสถิติจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบข้างต้น จะเห็นได้ว่าจังหวัดนราธิวาส ปัตตานี และยะลา เป็นจังหวัดที่มีการเกิดความเหตุการณ์ความรุนแรงมากที่สุดตามลำดับ และจังหวัดสงขลาเกิดเหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่ส่วนใหญ่เพียง 4 อำเภอ และมีจำนวนเหตุการณ์ความไม่สงบน้อยที่สุดในขณะที่จังหวัดสตูลซึ่งถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ นั้น ยังไม่พบสถิติการเกิดเหตุความไม่สงบในพื้นที่ในช่วงเวลาที่ผ่านมา